1851. N°. 14[illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 26 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 25 November.

Zitting van den Stedelijken Raad van gisteren.

Afwezig de Heeren M. G. ten Sande, P. H. Taets van Amerongen en A. C. Leembruggen.

De notulen der vorige vergadering worden voorgelezen en goedgekeurd.

De beraadslagingen over het reglement van orde worden voortgezet en ten einde gebragt.

De Commissie tot het ontwerpen van het reglement van orde wordt verzocht de redactie na te gaan en orde in de artikelen te brengen.

— Heden ochtend was in de R. K. St. Pieterskerk alhier, een groot getal van Leydens Roomsche Ingezetenen zamengekomen, ter viering van eene plegtige Uitvaart, voor wijlen den Hoogw. Bisschop van Curium *in part. infid.* De Eerw. Heer Quant, was zeker en als Deken, en als gewezen Pastoor van Oegstgeest, en daardoor veeljarig vriendschappelijk nabuur van den doorluchtigen overledene, de naaste om der nagedachtenis van den waardigen Prelaat eene hulde te brengen, welke niet weinig verhoogd werd door het groot aantal Eerw. Geestelijken, die het altaar bedienden, als door de verhevene treurtoonen van Cherubini's beroemd *Requiem*, door een wel bezet zangkoor, met diep gevoel ten uitvoer gebragt. Zulk eene treffende Godsdienstplegtigheid, moest de treurig gestemde harten der aanwezigen te meer roeren, daar zij niet alleen den waardigen Bisschop gold, maar ook den voortreffelijken mensch en Christen. (*Ingezonden.*)

— Sedert vele jaren mogt onze Hoogeschool zich beroemen op Kweekelingen, die uitmuntten in de beoefening der geschiedenis van ons Vaderland, en door het schrijven eener Academische Verhandeling over eenig vermaard Staatsman of belangrijke staatsaangelegenheid, die geschiedenis op zulk een punt nieuw licht hebben bijgezet en menige wetenswaardige bijzonderheid uit oude bescheiden opgedolven.

Onder de geschriften van dien aard bekleedt de Academische Verhandeling van den Heer Mr. J. H. de Stoppelaar, *de Zelandica gente de Huybert*, in de vorige week door hem verdedigd, een loffelijke plaats, als een stuk, dat de opmerking van beoefenaren van de geschiedenis des Vaderlands overwaardig is; waarom wij het een gelukkig denkbeeld achten, dat die Verhandeling ook als boekwerk bij den Uitgever Jac. Hazenberg Cz. verkrijgbaar is gesteld.

Het werk beslaat 171 bladzijden met kleine letter naauw ineengedrukt en nog een Aanhangsel van 28 bladzijden, bevattende eenige geschiedkundige bewijsstukken, besloten door eene uitvoerige geslachtlijst der de Huyberts van 1444—1780 in de Nederl. Taal.

Het werk is in twee deelen verdeeld. In het eerste wordt gehandeld over het Zeeuwsche geslacht *de Huybert*, gevestigd te Zierikzee, en zijne verdiensten zoo in het Staat- als Letterkundige. Het tweede gedeelte handelt over het aandeel dat Pieter de Huybert, eerste edele van Zeeland, in de behandeling der buitenlandsche zaken van ons land, in de hoogstmerkwaardige jaren van 1652—1660 heeft gehad, waarin velerlei merkwaardigs voorkomt; terwijl in het aanhangsel zes belangrijke onuitgegevene staatsstukken worden gevonden, onder anderen een rapport door Pieter de Huybert aan de Staten-Generaal, na zijne terugkomst van de Zweedsche, Poolsche en Brandenburgsche Hoven gedaan.

Dit verdienstelijk werk doet ons het beroemde Zeeuwsche geslacht der de Huyberts en met name den Staatsman Pieter de Huybert in vele bijzonderheden kennen, en getuigt van niet minder groote naauwkeurigheid, dan welwikkend oordeel en loffelijken ijver in 't verzamelen en tot een geschikt geheel brengen van al wat den Schrijver bij zijn wijd uitgestrekt onderzoek voor de hand kwam; al hetwelk op zulk eene wijze in de Latijnsche taal is geschreven, dat we niet twijfelen of bevoegde beoordeelaren zullen ook in dit opzigt des Schrijvers kennis en ervarenheid niet gering achten.

Wij kunnen hier omtrent dit geschrift niet verder uitweiden, en bepalen ons ten slotte van deze korte bekendmaking, bij de overneming van een stuk uit den uitersten wil van Pieter de Huybert, op bl. 72 door den Schrijver medegedeeld.

»Toen Pieter de Huybert," zegt de S., »in zijnen door openbare betrekkingen nog werkzamen ouderdom, met een kalm gemoed op zijnen levensweg terug zag, heeft hij om zijne zonen tot deugd op te wekken, de aanteekeningen der verschillende bedieningen die hij in zijn leven had waargenomen, tot een geheel vergaderd, met bijvoeging dezer plegtige vermaning:

»Ick Pieter de Huybert hebbe dit tot een memorie en gedenckenisse voor mijne kinderen en vordere nakomelingen, oock voor alle die van de familie van de Huyberts zyn, byeengesteldt, om haer te dienen tot een aenprickelinge van Eere en Deugt, en om getrouw en onbesmet aen het gemeene Beste te zyn, en boven al om den God der Goden, den oorsprong van alle geluck en heyl, met een nedrigh en geresigneert hert te dienen ende aen die hoogste Majesteyt, alle Eere en Heerlijckheyt te geven."

Omnia prospera eveniunt colentibus Deum, adversa spernentibus.
[Alles komt voorspoedig uit voor degenen die God vreezen; maar tegenspoed wedervaart Zijne versmaders.]

»Weerde kinderen, neemt dit aen voor een testament van affectie en liefde tot u welwesen gemaeckt, alwaer by ick u niet alleene aenwysinghe doe van de Eere en Verdiensten van uwe voor-ouders, maer oock van het beste en hooghste Goed, daar uyt alle Eere, Ryckdom ende Gelucksaligheydt komt te vloeyen. Daertoe ick u te samen mijn vaderlycke en geaffectioneerden zegen geve, die ick hope en van herten wensche, dat door den zegen uyt den Hemel mach bevestight worden."

— Gisteren is de eerste stoomtrein van Amsterdam bij halfweg uit het spoor geraakt, waardoor de treinen ongeregeld zijn aangekomen.

— Bij een dezer dagen genomen Koninklijk besluit is de vrijstelling van zegel- en registratie-regten vastgesteld der stukken, die door de Gemeenteraden moeten overgelegd worden tot staving hunner geloofsbrieven.

— Omtrent het voor Zandvoort gestrande Engelsche schip Beaver, Kapt. Farrow van Sunderland, verneemt men, dat het den vorigen dag nog een Egmonder loods en zeeman had aan boord genomen, die ook hunnen dood in de golven gevonden hebben.

— De *Deventersche Courant* maakt melding van een plan tot inrigting eener wekelijksche geregelde stoombootvaart, tusschen Overijssel en het langs den IJssel gelegene gedeelte van Gelderland met Londen. De verbinding tusschen de aan den IJssel gelegene steden, voor zoo ver die niet door een voor de Noord-zee geëigend vaartuig kunnen worden bereikt, zoude door de stoombooten der Rijn- en IJssel-stoomboot-maatschappij plaats vinden. De aankoop van een voor de Noord-zee geschikt stoomschip enz. zoude met ruim ƒ 50,000 kunnen worden bestreden. De onderneming zoude bij wijze van reederij ingerigt en in aandeelen van ƒ 500 en onderdeelen van ƒ 100 verdeeld worden. De gelegenheid tot deelneming is bij agenten der Rijn- en IJssel stoombootmaatschappij opengesteld, waarna de inteekenaren zullen worden bijeengeroepen, om uit hun midden een bestuur te kiezen, en het contract van reederij vast te stellen. Het plan wordt aangedrongen door het opmerken, der steeds toenemende ontwikkeling van landbouw en veeteelt en van den uitvoer der veelvuldige voortbrengselen van onzen grond, waarin Overijssel en een gedeelte van Gelderland, dat langs den IJssel gelegen is, nu slechts op eene indirecte en onvolkomene wijze deelt, daar de producten, ten gevolge van het gemis aan regtstreeksche gelegenheid, hetzij over Harlingen, hetzij over Rotterdam naar Londen worden verzonden, waardoor deze streken voor andere provinciën moeten achterstaan. Door de hier bedoelde inrigting, zouden zij met Friesland, Groningen en Holland kunnen wedijveren, terwijl de ondervinding leert, dat Overijssel en Gelderland niet alleen dezelfde, maar zelfs nog meer door Engeland gewilde producten opleveren.

'sGRAVENHAGE, 25 November.

Z. M. heeft den kunstschilder D. Mes alhier benoemd tot Ridder der Orde van de Eikenkroon.

— Op aanstaanden Woensdag zal de Minister van Koloniën, op Donderdag de Minister van Financiën en op Vrijdag de Minister van Marine geen gehoor verleenen.

— De Commissie, uit het Prov. Geregtshof in Zuidholland, zamengesteld uit de Raadsheeren Schmolck en Crans en den Proc. Gener., benevens de Heeren Notarissen de Bas en Bervoets, belast met het afnemen van het examen voor Notarissen, heeft zich van hare taak gekweten. Er hadden zich tien adspiranten aangemeld, waarvan aan acht eene akte als Candidaat-Notaris is uitgereikt.

— Den 5den December aanstaande zal voor het Prov. Geregtshof in Zuid-holland, Kamer van Strafzaken, behandeld worden de zaak van F. R. Frebus, vroeger lakkey bij Z. K. H. Prins Frederik. Men zal zich herinneren, dat die persoon eenigen tijd geleden wegens wangedrag uit zijne betrekking werd ontslagen; dat hij zich daarover wilde wreken op den Hoffourier, den Heere Pabst; dat Frebus tot dat einde dezen op zekeren morgen toen hij zich naar het paleis wilde begeven, des ochtends ten ongeveer 8½ uur heeft afgewacht, en dat Frebus toen den Heer Pabst onverhoeds heeft aangevallen en hem eene belangrijke wonde over den arm en de borst heeft toegebragt, waaraan die Heer nog is lijdende. De functien van het Op. Min. zullen in deze zaak worden waargenomen door den Adv.-Gen. Gefken; terwijl aan den besch. als verdediger ambtshalve is toegevoegd den Heer Mr. Vaillant. Genoemde Frebus wordt mitsdien beschuldigd van poging tot moord met voorbedachten rade, die tot begin van uitvoering was overgeslagen, en niet volvoerd door van den wil des daders onafhankelijke omstandigheden.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 24 November.

In deze zitting zijn de beraadslagingen gehouden over Hoofdstuk IV (*Justitie*) der Staatsbegrooting voor 1852.

De Heer Wintgens klaagt over den stilstand bij dat departement ten opzigte der regeling van verschillende belangrijke punten in het regtswezen.

Vervolgens voeren de HH. Meeuwssen, de Moraaz, Huguenin, Zylker, Ypey, van Akerlaken, Metman, v. Hasselt, Jongstra en v. Dam het woord.

De Minister van Justitie zegt, dat hij wist dat een Minister aan eene strenge beoordeeling van den kant der vertegenwoordiging is onderworpen, maar vindt het onbillijk, dat men van hem onverwijld eene reeks van wetsontwerpen vordert, die elk de geheele inspanning van een mensch vorderen. Zoo wenscht men de aanbieding van een nieuw wetboek van strafregt, van eene nieuwe militaire wetgeving, van een nieuw wetboek van strafvordering en van burgerlijke regtsvordering, eene algemeene policie-wet, en wat niet al meer. Diezelfde grond van onbillijke beoordeeling vindt hij in het aangemerkte nopens de wet betrekkelijk de Regterlijke organisatie. In het eerst heeft de Minister gemeend geen ontwerp te kunnen opstellen en aanbieden dan nadat hij door eene behoorlijke statistiek volledig bekend was met den gang van zaken bij de groote regtscollegiën; zoodra hij op de hoogte daarvan was, is het ontwerp door hem opgesteld, aan den Raad van State onderworpen en weldra in deze Kamer ter tafel gebragt, doch toen in de behandeling vertraagd door de gemeentewet. Eerst den 28sten Junij heeft de Commissie van Rapporteurs hare nota ingezonden, die eene ontwikkeling van hoofdpunten behelsde, ten eenenmale verschillend van het voorstel der Regering wier beantwoording gereed was, toen in den Ministerraad werd besloten de ontwerpen, die in de vorige zitting niet waren afgedaan, op nieuw onveranderd aan te bieden. Men heeft in de derde plaats beweerd, dat ons regtswezen in eenen toestand van verminking en uitputting verkeert. Ook dat verwijt is onbillijk. Hij is geen voorstander der wet van 1849 omtrent de inkrimping van het personeel der Regterlijke magt, maar juist daarom acht hij zich te meer verpligt voor eene getrouwe naleving en uitvoering dier wet zorg te dragen. Die wet is aangesteld om een punt van overgang te hebben tot de nieuwe Regterlijke organisatie en ten einde daarin door geen noodeloos personeel belemmerd te worden. Ingevolge die wet meent hij geene vacatures te moeten aanvullen, dan wanneer bij de regterlijke collegiën onvermijdelijke noodzakelijkheid daartoe mogt bestaan.

De Heer Metman heeft den Minister beantwoord en is inzonderheid opgekomen tegen het verwijt van onbillijke beoordeeling.

De Heer Jongstra heeft zich voor het grootste gedeelte met de gevoelens van den vorigen spreker vereenigd.

De Heer Godefroi zal voor het hoofdstuk stemmen, doch komt met nadruk terug op de noodzakelijkheid die er bestaat tot herziening van onze strafwetgeving, die in ons land gezonken is tot eenen trap die beneden de waardigheid van een beschaafd land is, zoodat het onverantwoordelijk is den toestand der strafwetgeving te doen voortduren.

Nadat de Minister nog eenige opheldering omtrent de vertraging van een strafwetboek had gegeven, worden de algemeene beraadslagingen over Hoofdstuk IV gesloten.

De beraadslagingen over de artikelen worden bepaald, op morgen Dingsdag ten 12 ure.

ROTTERDAM, 25 November.

Men verneemt, dat in den avond van gisteren, door den Commissaris van Policie Janssens, aangehouden en heden namiddag naar het huis van arrest overgebragt zijn, de persoon van H. v. E., diens bijzit en de moeder van deze laatste, alle verdacht van het vervaardigen van valsche Nederlandsche muntspecien en van het desbewust uitgeven derzelve, en wel, naar men meent, de sedert eenigen tijd hier en elders in omloop gebragte valsche guldens. De persoon van H. v. E. is vroeger reeds voor dezelfde misdaad veroordeeld geweest.

AMSTERDAM, 23 November.

Zekere Heer R. begaf zich dezer dagen met zijn zoon in eene schuit op het Haarlemmermeer om te vissohen. Door den opkomenden wind oostwaarts gedreven, raakte de schuit op eene ondiepte. Beiden verlieten het vaartuig en trachtten den vasten wal te bereiken. Hunne pogingen waren echter vruchteloos. De zoon werd door een visscher, die zijne noodkreten had gehoord, gered; de vader echter was gevallen en in den modder gestikt. (*Hbl.*)

TIEL, 21 November.

Men verneemt dat door de Arr.-Regtbank alhier, op de aanbevelingslijst voor de betrekking van Kantonregter te Culenborg, geplaatst zijn de HH. Mrs. J. Rink, J. G. Kist en J. H. van Gennep, Advocaten te Tiel, Leyden en Arnhem.

's HERTOGENBOSCH, 22 November.

Gisteren is door de Heeren Gedep. Staten van Noordbrabant aanbesteed: Het gereedmaken der aarden baan en het bestraten met mopklinkers en gedeeltelijk begrinden van den bestaanden weg van Erp naar Gemert, eene lengte uitmakende van 7365 ellen, welk werk is aangenomen door den Heer Jan van de Griendt, aannemer alhier, voor eene som van *f* 36,800.

MAASTRICHT, 23 November.

Gisteren is door besluit van Heeren Burgemeester en Wethouders, de Adjunct-Commissaris Nuss ontslagen van de hem toevertrouwde betrekking. Heden is door besluit des Konings, de Commissaris van Policie Willich ontslagen en in zijne plaats benoemd de Heer N. Nyst, Advocaat alhier practiserende. Door de zorg des Kantonregters, bijgestaan door den Griffier, zijn onmiddelijk alle stukken der Policie onder zegel gesteld. Men spreekt van regterlijke vervolgingen, ingesteld tegen den Commissaris van Policie en diens Adjunct. Men beweert zelfs, dat de Adjunct-Commissaris reeds voortvlugtig zoude zijn.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 22 November.

De overleden Koning van Hanover ontving van het Engelsche gouvernement 21,000 £ jaarlijksch inkomen. De Hertogin van Gloucester is thans de eenig overgebleven telg die George III en eene familie van 15 personen overleeft; zij ontvangt een jaargeld van 13,000 £. Bijzondere melding verdient de som aan den Koning der Belgen toegekend: een wet van George III verzekert hem een jaarlijksche toelage van 50,000 £ met een residentie op Claremont. De hertogin van Kent geniet 30,000 £ per jaar, even als Prins Albert, die bovendien kolonel van een regement is, welke betrekking met eenige bijkomende kleinigheden hem nog 3,000 £ opbrengt. De Hertog van Cambridge ontvangt aan verschillende sommen 15,000 £.

— Luitenant Pim, aan wien de Kapitein Robbins door de Regering is toegevoegd, heeft gisteren zijne reis naar Petersburg en verder op aanvaard ter opsporing van Sir John Franklin.

— Er wordt hier eene bijzondere maatschappij opgerigt, om eene volkplanting van Iersche landverhuizers te stichten in de thans onbewoonde maar vruchtbare streek van Spanje, tusschen Cordova en Sevilla, waarmede de Spaansche Regering zeer ingenomen schijnt, en hetgeen de Engelsche ook goedkeurt, doch waarin zij zich niet wil mengen, omdat de werkzaamheden dier maatschappij op een vreemd land gerigt zijn.

— Er zijn in de hoofdstad onderscheiden nieuwe maatschappijen opgerigt voor den handel op Californie. Daar deze sedert bijna drie jaren zoo goed als stil stond, meent men dat er gunstige berigten moeten ontvangen zijn, die den handelsgeest aanmoedigen.

— Kossuth is den 20sten onder eenen ontzettenden volkstoeloop te Southampton aangekomen en onder het lossen van 21 kanonschoten met een stoomschip naar Cowes vertrokken, waar hij op de poststoomboot Humboldt is aan boord gegaan en met zijn echtgenoot en eenige vrienden de reis naar Amerika heeft aanvaard.

— De Britsche onderdanen, 23 in getal, die deel hadden uitgemaakt der expeditie van Lopez tegen Cuba, hebben van de Koningin van Spanje genade verkregen.

— Op de Noord-Oostkust heeft dezer dagen een hevige sneeuwstorm gewoed. De Vesta, varende tusschen Sunderland en Hamburg, is verloren gegaan, doch de schepelingen zijn met veel ijver van de zijde des Kapiteins Leitham, door de Norfolk, stoomboot van Rotterdam op Hull, gered.

— Nog is een schip, van Newfoundland naar Liverpool, niet ver van die stad, op strand geraakt en verbrijzeld, waardoor 11 schepelingen hunnen dood in de golven vonden.

— De walvischvaarder Ann Alexandre van New-Bedford is onlangs vernield geworden door een walvisch, dien de equipage op het punt was in hare magt te krijgen. Nadat twee der booten door het zeemonster onderst boven waren geworpen, begon het schip zelf het dier te vervolgen en werd het door een harpoen aan het hoofd getroffen. Alstoen rigtte de walvisch zijne woede tegen het schip en trof het met zoodanige kracht op de hoogte van den bezaansmast, dat er een groot lek ontstond, hetwelk zooveel water inliet, dat de Kapitein, na vruchtelooze pogingen om het vaartuig vlot te houden, genoodzaakt was het te verlaten. Na gedurende twee dagen in hunne sloepen te hebben rondgezworven, werd de equipage door het schip Nantucket opgenomen en naar Paita gebragt.

— Het bewind van Britsch-Indie heeft aangedrongen om den zetel van het Rijk in Indie van Calcutta naar Lahore te verplaatsen, en Similah, waar de Gouverneur thans reeds zijn vast verblijf heeft, ook tot residentie voor den Raad aan te wijzen, zoowel om staatkundige redenen, als omdat die streken, welke 1200 mijlen verder dan Calcutta leggen, veel gezonder zijn.

— Het van Hongkong den 13den September naar Londen afgevaren schip Memnon, bevracht met 12,000 kisten thee, is, niet ver van de plaats van zijn vertrek, door een geweldigen storm op strand geworpen en verbrijzeld.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 November.

De Heer Spitaels heeft in den Belgischen Senaat, waarbij de beraadslagingen aanhangig waren over de wet ter betaling van successie in de regte lijn, een amendement voorgedragen strekkende om het verschil tusschen de Regering en de Kamer van Volksvertegenwoordigers aan den eenen en den Senaat aan den anderen kant, door eene schikking te vereffenen. De waarde der voorgestelde nieuwe belasting — zeide hij — laat ik hier in het midden. Wij moeten thans alleen eenen weg zoeken om met eere uit de moeijelijke gesteldheid, waarin wij ons bevinden, te geraken, en aan eene oneenigheid, die ons allen evenzeer bedroeft, een eind te maken. Die oneenigheid op een tijdstip dat de politieke toestand van Europa bekommerend is, heeft ongerustheid en een gevoel van onwelzijn in den lande verspreid; het is niet de vraag omtrent de aanneming of verwerping der nieuwe belasting, welke die ongerustheid te weeg brengt, maar eene tegenwoordig veel gewigtiger en ernstiger reden, de vrees, namelijk voor verdeeldheid tusschen de Staatsmagten. In andere omstandigheden, en zoo de springveren der constitutie vrijelijk konden gespannen en herhaaldelijk gespannen worden zonder gevaar van te breken, zou ik aan de bestaande oneenigheid niet zooveel gewigt hechten, als thans bij den onzekeren toestand van Europa, waaruit elk oogenblik bedenkelijke verwikkelingen kunnen voortkomen.

Wanneer men van verzoening spreekt, bedoelt men eene voor beide partijen eervolle schikking, en moet men niet vergen dat eene van beide haren wensch geheel opgeve. Het amendement dat ik zal voorstellen, beantwoordt aan dat doel: het stelt de regten des Senaats veilig, en het krenkt de Regering niet; het kan door allen worden aangenomen. Door het aan te nemen, zult gij uwe overtuiging niet laten varen, evenmin als ik zelf over de gronden, die mij in de vorige maand September het wetsontwerp deden verwerpen, tot ander inzigt gekomen ben. Ik blijf bij mijne denkwijze; maar er zijn tijdstippen waarop staatslieden een gedeelte hunner overtuiging voor 's lands rust en welzijn moeten weten op te offeren. Zoodanig een tijdstip is het thans. De vaderlandsliefde van u allen inroepende, stel ik u voor, in plaats van de eerste artikelen der regerings-voordragt de volgende bepalingen aan te nemen:

Art. 1. Op de grondslagen en met de uitzonderingen in deze wet bepaald, zal een overgangsregt geheven worden van de erfgenamen, geen aangenomen kinderen zijnde, die in de opklimmende of nederdalende lijn van een ingezeten des rijks erven, alsmede van den langstlevenden echtgenoot in de gevallen voorzien bij §§ 2 en 3 der wet van 27 December 1817.

Art. 2. De belasting zal uitsluitend geheven worden van de waarde der in het rijk gelegen onroerende goederen, en van de renten en schulden gewaarborgd door onroerend goed in België gelegen, na aftrek der schulden waarmede de aan de belasting onderworpen bezittingen bezwaard zijn.

Art. 3. De belasting zal bedragen: een per cent van hetgeen in regte lijn geërfd wordt; insgelijks een per cent van hetgeen de langstlevende echtgenoot erft; en de helft daarvan voor hetgeen alleen in vruchtgebruik verkregen wordt.

Op voorstel van den Minister van Financiën is het amendement naar de Commissie van voorloopig onderzoek verzonden, ten einde daarop in de zitting van den volgenden dag rapport uit te brengen.

De Regering heeft nog niet verklaard dat zij zich met het voorstel zal vereenigen. Maar de taal van de Brusselsche *Indépendance*, het orgaan van het Ministerie, doet dat stellig verwachten. »Het amendement — zegt dat blad — is inderdaad eene transactie, maar eene voor beide partijen voegzame en eervolle. Het vergt van de warme voorstanders van het wets-ontwerp, dus van de Regering, inschikkelijkheid, maar ook van degene die elke heffing van eene erfenis in de regte lijn afkeuren; eene inschikkelijkheid echter, die van weêrszijden kan, en in 's lands belang moet betoond worden. De hoofdvraag is thans niet de meerdere of mindere doelmatigheid der nieuwe belasting, maar de eensgezindheid der staatsmagten.

»Wij gaan nog verder: wij erkennen ronduit, dat de voordragt der Regering door het amendement verbeterd wordt, vooral dewijl het alle vrees voor hatelijkheden bij de heffing der nieuwe belasting wegneemt. Volgens het amendement zullen alleen bezittingen, waarvan het bezit door openlijke bewijsmiddelen kan blijken, aan het regt onderworpen zijn.

»De Heer Spitaels heeft de Regering en al zijne ambtgenooten dringend vermaand tot onderlinge toenadering. De gematigdheid door de Regering in den geheelen loop der discussiën over het aanhangige vraagstuk betoond, is ons een waarborg dat althans van hare zijde die vermaning gehoor zal vinden.”

Dit amendement is in de zitting van den Senaat van eergisteren met de groote meerderheid van 46 tegen 6 stemmen aangenomen; alle leden waren tegenwoordig. Men had zulk eene meerderheid niet verwacht.

— De Ingenieurs te Antwerpen houden zich bezig met het nivelleren van het begin van de aardenbaan voor den spoorweg, die Nederland met de Belgische spoorwegen zal verbinden. Die weg zou loopen van het Antwerpsche station, tot aan de Roode Poort, voorts dwars door de polders heen, latende Eckeren links liggen en vervolgens tusschen Brasschaet en Cappelen door, om de Hollandsche grenzen te bereiken en in de rigting van Rozendaal met een zijtak op Breda.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 November.

Er zijn twee nieuwe Ministeriële benoemingen geschied, namelijk van den Heer Casabianca tot Minister van Financiën, en van den Heer Lefebvre-Duruflé tot Minister van Koophandel, in plaats van den eerstgenoemde.

— Eergisteren deed een Afgevaardigde in de Wetgevende Vergadering in vollen ernst het voorstel om het kiesregt ook tot de vrouwen uit te strekken, hetgeen een algemeen en aanhoudend gelach verwekte, dat den voorsteller zeer toornig maakte.

— De Minister van Openbare Werken heeft verboden, dat arbeiders, in dienst van den Staat, op Zon- en Feestdagen werken.

— De President der Republiek heeft van den Sultan van Turkije 6 Arabische paarden en 2 zeer kostbare schabrakken ten geschenk ontvangen, welke laatste op 150,000 piasters geschat worden (de piaster is 65 centen Ned.).

— De bemiddeling door Engeland aangeboden in het geschil met Marokko is door onze Regering van de hand gewezen.

— Eene der pakketbooten, welke tusschen Marseille en de Italiaansche kusten dienst doen, La Ville de Grasse genaamd, is door de stoomboot La Ville de Marseille, aangezeild, met het gevolg, dat zij onmiddellijk zonk, waardoor een tiental menschen het leven verloren. De oorzaak van het ongeluk wordt aan eene valsche manoeuvre toegeschreven. Onder de omgekomenen bevindt zich eene Russische familie, die zich tot uitspanning naar Italië begaf. Onder de geredden bevinden zich twee leden van het Londensche bankiershuis Baring.

ITALIE.

ROME, 12 November.

Te Bologne werd onlangs op klaar lichten dag een huis door roovers aangevallen en geplunderd en wel op hetzelfde oogenblik dat eenigen van de bende van Passatore doodgeschoten werden. De roovers hadden den tijd om al het kostbare mede te nemen en ongehinderd af te trekken.

PRUISSEN.

BERLIJN, 22 November.

Met de Gebr. Rothschild zou eene leening van 21 millioen thl. gesloten zijn.

— Buitengewoon zware sneeuwbuijen belemmerden dezer dagen het verkeer op alle straat- en spoorwegen; dezelfde berigten ontvangt men ook uit Oostenrijk.

— De *Westfäl. Merc.* meldt, dat tusschen Pruissen en Hanover een verdrag is gesloten, ten doel hebbende den aanleg van een spoorweg van Osnabruck en van Emden naar den Rijn en de Nederlandsche grenzen.

— Te Crefeld, waar in den laatsten tijd weinig vertier in de fabrieken was, komt thans meer levendigheid door aanzienlijke bestellingen, zoo men meent ten gevolge dat vele fabriekaten op de Londensche Tentoonstelling de aandacht hebben getrokken.

FRANKFORT.

21 November.

Naar men verneemt, heeft de Nederlandsche Regering aan den Bondsdag het verlangen te kennen gegeven, om de bevolking van Luxemburg en Limburg, te zamen in het bondsregister begroot op 253,583 zielen, voortaan afzonderlijk te berekenen, en wel Luxemburg op 131,907 en Limburg op 121,676 inwoners, zonder dat echter door deze scheiding eenige verandering ontsta, in zoo verre betreft de bondgenootschappelijke verpligtingen, lasten en regten dier beide gewesten.

OOST-INDIE.

Wij ontvangen, zegt de *Amst. Courant*, uit een particulieren brief, in dd. 30 September ll. aan een geacht handelshuis alhier gerigt, de mededeeling, dat de onlusten op Sumatra zich op dat oogenblik nog slechts tot de Z. O. kust bepaalden, maar een meer en meer ernstig aanzien begonnen te krijgen, zoodat de handel gegronde vrees begon te koesteren voor den invloed daarvan op de producten van het eiland; vooral op de Cassia Vera. En verder, dat de Lampongs, zoo nabij de Palemb. districten gelegen, moeijelijk rustig zouden kunnen blijven, naar men meende. Dit zou van invloed zijn op de aanvoer van zwarte, witte en lange peper, waarvan ook de Noord-Oost kust van Sumatra scheen ontbloot te zijn, en de Amerikaansche schepen, waarmee de grootste uitvoer regtstreeks van daar geschiedt, zijn genoodzaakt zonder lading naar elders te vertrekken, zoodat een rijzing in gemeld product niet onwaarschijnlijk is.

215de Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

13de Trekking. Nos. 17128 en 13677 ieder een prijs van ƒ 1,000.
14de » Geene.

M^REN REGENTEN DER HUISZITTEN- EN DIACONIE ARMEN alhier betuigen bij deze hunnen dank voor de giften bij de laatstgehoudene Collecte langs de Huizen ingezameld, en nemen deze gelegenheid waar, ter kennis van het Publiek te brengen, dat er gedurende het Wintersaizoen weder, even als vroeger, van heden af bij den Binnenvader van het Huiszittenhuis verkrijgbaar zullen zijn **Koopbriefjes** voor Turf, het Dubb. Mud, tegen 55 Cent en het Enkele Mud voor 27½ Cent, terwijl na den 15^den December e. k. ook te bekomen zullen zijn, **Doorloopende Soepkaarten**, tegen *f* 1.50, en **Bewijzen** voor enkele portien Warme Spijze tegen 5 Centen.

M^ren Regenten gelooven aan hen die hunnen verarmden Natuurgenooten bij nijpende koude en gebrek wenschen wel te doen, dezen maatregel gerustelijk te kunnen aanbevelen.

LEYDEN, 24 November 1851.

M^ren Regenten voornoemd.
W. WERST, *Président.*
D. VELS HEYN.

VRIENDEN-ISRAELS.

BID-UUR,

in het Kerkgebouw der Walsche Gemeente, op **VRIJDAG** den 28sten November 1851, des Avonds ten **ZEVEN** ure.

Iemand grondig bekend met het ITALIAANSCH- of DUBBEL BOEKHOUDEN, eenige avonden 's weeks ter zijne beschikking hebbende, biedt zich aan tot het geven van zoodanig Onderwijs, alsmede tot het Houden der Boeken. Belanghebbenden adresseren zich met gesloten briefjes onder Letter **Z.** bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, Breedestraat alhier.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg, binnen de Stad *Leyden*, op Zaturdag den 13^den December 1851, bij Opveiling en op Zaturdag den 20sten December daaraanvolgende, bij Afslag, beide de dagen des avonds ten *zes* ure; van:

Binnen de Stad Leyden.

N°. 1. Een HUIS EN ERVE, bestaande in diverse zoo Boven- als Benedenvertrekken, staande en gelegen binnen de Stad *Leyden*, aan de Noordzijde van de Breedestraat, Wijk IV. N°. 200. belend aan de eene zijde de Weduwe BOOSE, en aan de andere zijde den Heer W. P. KLUIT.

Te Leyderdorp.

N°. 2. Een hecht sterk HUIS EN ERVE, zijnde Zomer- en Winterverblijf, voorzien van vier Beneden- en vijf Bovenkamers, meest allen Behangen en met Stookplaatsen, Dienstbode-Kamer, Keuken met Regenwaterspomp en Welwaterspunt, Kelder, Zolder en verdere Commoditeiten, staande en gelegen te *Leyderdorp*, omtrent de Kerk, strekkende van de Dorpstraat, tot den Rijn, over en langs welke het Huis een aangenaam uitzigt heeft.

Verhuurd tot 1 Mei 1852, voor *f* 250.— 's jaars.

Te Soeterwoude.

N°. 3. Eene extra beste Partij WEILAND, gelegen in den Roomburger Polder onder *Soeterwoude*, groot 3 Bunders, 93 Roeden en 77 ellen.

Verhuurd tot Kersmis 1852 voor *f* 205.— 's jaars. — Op deze Partij kan de Kooper de helft der Kooppenningen gevestigd laten, tegen een interest van *vier en een half Percent*, en een jaarlijksche Aflossing.

Te zien het Huis N°. 1 daags vóór en op den dag der Veiling van des Voormiddags 10, tot des Namiddags ten 2 ure. Het Huis N°. 2, des Dingsdags van iedere Week van des Voormiddags 10 tot des Namiddags 2 ure, mits belet vragende.

Voorts zullen ter plaatse voorschreven op Zaturdag den 13^den December des Avonds ten *zes* ure, bij Opbod worden verkocht, de volgende SCHULDVORDERINGEN, ten behoeve zoo van den Heer C. J. ZAALBERG, als van C. OUDSHOORN en C. J. ZAALBERG; als:

N°. 1. Een TWEEDE HYPOTHEEK, ten laste van NICOLAAS JOHANNES DE KLEYNE, Timmermansknecht, wonende te *Leyden*, per resto, groot *f* 350.—.

N°. 2. Eene SCHULDVORDERING, ten laste van PIETER CASPERS, en WILLEM CASPERS Az., Timmerlieden, wonende te *Noordwijk-Binnen*, per resto, groot *f* 400.—.

N°. 3. Een DITO, ten laste van JAN CASPERS Az., Timmerman te *Noordwijk*, groot *f* 800.

N°. 4. Eene DITO, ten laste van W. GOUT, Timmerman te *'s Gravenhage*, per resto, groot *f* 1100.—.

N°. 5. Eene DITO, ten laste van Y. DE HAAS, Timmerman te *'s Gravenhage*, per resto, groot *f* 950.—.

N°. 6. Eene DITO, ten laste van A. DE GROOT, Timmerman te *Wassenaar*, per resto, groot *f* 640.27.—.

Alles breeder bij Biljetten omschreven en zijnde inmiddels nadere Informatiën te bekomen, ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWYDEN te *Soeterwoude*, en met betrekking de Schuldvorderingen, ook ten Kantore van den Notaris J. A. PRYN te *Leyden*. — Zullende ten Kantore van den eerstgenoemden Notaris te *Soeterwoude*, ten aanzien van de Perceelen Onroerende Goederen, van Maandag den 15^den December, des Voormiddags ten 10 ure, tot daags vóór den Afslag, Verhoogingen worden aangenomen tegen genot van *een vijfde* van iedere Verhooging.

In het MAGAZIJN op de Aalmarkt, Wijk IV. N°. 139, zijn ontvangen Nieuwe Modellen van **WIND-KUSSENS.** Beveelt zich beleefdelijk in een ieders gunst.

W. KREPS.

De Ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat hij zich sedert den 3^den Mei l. l. te dezer stede in de Vleeschhal als **VLEESCHHOUWER** gevestigd heeft, bevelende zich nogmaals in de gunst zijner geëerde Stadgenooten minzaam aan, zullende hij alles aanwenden, wat tot eene prompte en civiele bediening vereischt wordt.

De prijs van best	**Rundvleesch**	is 25	Cents de 5	Oncen.	
» » » »	**Runder-Biefst**	» 27½	» » 5	»	
» » » »	**Runder-Haas**	» 35	» » 5	»	
Gewoon	**Rundvleesch**	» 22½	» » 5	»	
Best	**Kalfsvleesch**	» 32½	» » 5	»	

LEIDEN, 26 November 1851.

D. VEILBRIEF, J^r.
Nieuwen Rhijn, Wijk VIII. N°. 829.

In alle gevallen van geschokte gezondheid of bedorven bloed neme men de Pillen van Holloway.

Dit onwaardeerbaar geneesmiddel is bijzonder aanbevelenswaardig in alle gevallen van opstijgen van het bloed naar het hoofd, pijnlijk gevoel in de ledematen, zwak gestel, bedorven bloed, slaapzucht, zwijmeling, bedorven maag, gebrek aan eetlust en spijsvertering enz.; het aantal dergenen welke van bovengenoemde ongesteldheden, door de *Pillen* van HOLLOWAY zijn genezen is ongeloofelijk, hebbende velen, na jaren lang, vóór dien tijd, geleden te hebben, zonder genezen te kunnen worden door de grootste en meest bekende geneeskundigen, hulp gevonden bij dit onwaardeerbaar geneesmiddel. Wanneer men eenigen tijd voortgaat met het nemen dier *Pillen*, zullen zij de zwakste gestellen tot volmaakte gezondheid weder brengen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 24 November.

			Laagst. Koers.	Hoogst. Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$57\frac{7}{8}$	$58\frac{1}{8}$	$58\frac{1}{16}$
Dito Certificaten	» 3	»	$67\frac{5}{8}$	$67\frac{3}{4}$	$67\frac{5}{8}$
Dito dito	» 4	»	$88\frac{7}{8}$	89	$88\frac{7}{8}$
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$	»	88	—	—
Handelmaatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
O. I. Leening	» 4	»	$88\frac{1}{8}$	$88\frac{1}{4}$	$88\frac{1}{8}$
Dito Holl. Spoorweg	»		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$	»	—	—	—
Haarlemmermeer	» 5	»	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$105\frac{1}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	104	$104\frac{1}{8}$	$104\frac{1}{8}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	$94\frac{1}{2}$	$94\frac{5}{8}$	—
Dito 1840	» 4	»	$87\frac{5}{8}$	$87\frac{3}{4}$	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4	»	$87\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	» 4	»	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6	»	—	—	—
Certificaten van dito	» 6	»	$66\frac{1}{2}$	—	—
POLEN, Obligatiën	» 4	»	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten, fl.	250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	» 500	»	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5	pCt.	$15\frac{7}{8}$	$15\frac{15}{16}$	$15\frac{7}{8}$
Dito dito Onbep. Stukken	» 5	»	$15\frac{15}{16}$	—	—
Dito Obligatiën	» 3	»	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{3}{8}$	$39\frac{3}{8}$
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$35\frac{5}{16}$	—	—
Coupons Ardoins			$8\frac{1}{16}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5	»	$75\frac{3}{8}$	—	—
Dito	» 4	»	59	—	—
Dito Metall.	» 5	»	$69\frac{3}{4}$	—	—
Dito Nieuwe	» 5	»	$76\frac{13}{16}$	$76\frac{7}{8}$	$76\frac{7}{8}$
Dito 1847	» $2\frac{1}{2}$	»	$35\frac{3}{4}$	$36\frac{5}{16}$	—
BELGIE, Bank	» $2\frac{1}{2}$	»	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$	»	$47\frac{1}{2}$	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5	»	$92\frac{1}{4}$	$92\frac{3}{4}$	$92\frac{3}{4}$
PORTUGAL, te Londen	» 5	»	$34\frac{1}{16}$	$34\frac{1}{8}$	$34\frac{1}{8}$
Dito dito	» 4	»	$33\frac{5}{16}$	$33\frac{3}{8}$	$33\frac{3}{8}$
VENEZUELA,	» $3\frac{1}{2}$	»	$34\frac{3}{4}$	$34\frac{7}{8}$	—
MEXICO,	» 5	»	$22\frac{7}{8}$	23	$22\frac{15}{16}$
AMERIKA, Bankactiën			3	$3\frac{1}{16}$	$3\frac{1}{4}$

Braz. 1843, £ 100, 5 pCt. 90.

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.70 à 75.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van A. G. LA LAU.

REDEVOERING VAN DEN MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

in de Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag 27 November.

De Minister van Binnenlandsche Zaken beantwoordt de vorige Sprekers. Met betrekking tot de gezegden van den Heer Hoffman doet hij uitkomen, dat deze terug gekomen zijnde op eenige punten reeds bij de algemeene discussien aangevoerd, thans daarin reeds zekere wijziging heeft gebragt, als hebbende sommige punten geheel opgegeven, andere gehalveerd. Het betoog van den Minister, omtrent hetgeen door dien Spreker is aangevoerd met betrekking tot eenige onderwerpen die naar het inzien van dien afgevaardigde voor bezuiniging vatbaar zouden zijn, — komt daarop neder, dat, indien die weinige duizende guldens door den Spreker aangewezen, inderdaad van de begrooting vervallen waren, of die Spreker dan zou zeggen dat er was een zuinig beheer, gelijk hij nu, om die ettelijke duizende guldens zeide, dat er niet was een zuinig beheer! Het verschil daarover kan niet afhangen van de weinige posten, door dien Spreker aangewezen en waarop de Minister, nog nader, bij de behandeling der artikelen zelve, zal terugkomen. Nogmaals komt de Minister op tegen de gevolgtrekking door Spreker gemaakt nopens het eindcijfer der begrooting. Wat zal dat eindcijfer afdoen omtrent de quaestie van zuinig beheer? Het eindcijfer kan hoog zijn, kan gelijke hoogte hebben als ten vorigen jare, kan zelfs hooger zijn, en toch kan er tegelijkertijd bezuinigd zijn. Na eenige vraag is hier: of het meer uitgetrokkene inderdaad noodig ware. De Minister komt nu tot het aangevoerde door den Heer Gevers, en andere leden over bijzondere onderdeelen. Ook den Minister komt het voor, dat dit meer geleidelijk — ter sprake kan en moet komen wanneer men tot die onderwerpen genaderd is, wanneer die zijn aan de orde; hij zal dit dan ook bij zijne beantwoording in acht nemen, maar toch eenige punten, voor zoo ver zij uit een algemeen oogpunt besproken zijn, thans reeds opnemen. De Heer Gevers had gezegd dat er bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken gebrek was aan wetenschappelijken zin; dit belette hem echter niet te erkennen dat er bewijzen van dit tegendeel waren; maar toch, in anderen opzigten was er stilstand, zoo niet achteruitgang, zoo vraagt Spreker wat is er gedaan voor de statistiek? Het antwoord is een zeer omslagtig en vermoeijend werk is voortgezet; het analiseren van alle opgaven omtrent de volkstelling en het verzamelen der resultaten daarvan. Dat werk is niet gering te schatten en bovendien, de Spreker heeft het geheel vergeten, er is ook een jaarboekje uitgegeven, dat nog niet op volmaaktheid kan bogen —, dat nog niet geroemd kan worden als een uitnemend werk, maar waarvan de 2de, de 3de jaargang beter zal kunnen zijn. Het gouvernement heeft zich beroofd van organen voor de statistiek van den landbouw door afschaffing der commissiën van landbouw, zeide dezelfde Spreker. Maar, indien de statistiek van den landbouw moest worden geput uit de opgaven dier commissiën, de Minister vreest, dat die statistiek de kritiek niet zou kunnen doorstaan. Hij gelooft niet dat er iets verloren is door die opheffing; integendeel, de bijzondere krachten zijn overal opgeroepen en er zijn vereenigingen in het leven geroepen, die oneindig meer zullen kunnen doen dan waartoe de commissiën van landbouw in staat waren; en een nieuw bewijs zullen leveren hoezeer bijzondere krachts-ontwikkeling te verkiezen is, boven die welke alleen van gouvernementswege beschermd wordt. Wat was het doel van het gouvernement? Dit, wanneer die bijzondere vereenigingen zich gaandeweg meer en meer zullen hebben uitgebreid, dan zal de Minister voordragen de benoeming van inspecteurs; die zullen dan zijn de schakels tusschen het gouvernement en die vereenigingen; hij zal hen hier laten vergaderen, laten reizen en in zoodanig verband met het gouvernement stellen als noodig is voor de goede kennis van de landhuishouding, ten einde dien invloed op de ontwikkeling van den landbouw uit te oefenen, als welligt van het gouvernement zou kunnen uitgaan. Waarom is er geene algemeene commissie voor statistiek gecreërd vroeg diezelfde Spreker? Het antwoord ligt voor de hand. Om niet het eene huis op het andere te bouwen. Er bestaat eene commissie; de andere, de algemeene moet wachten tot na de oprigting der provinciale bureaux van statistiek. Die bureaux moeten goed zijn; eerst nadat dit geschied zal zijn, kon er de spraak zijn van eene algemeene commissie. Daarbij mag ook niet vergeten worden dat nu reeds de verslagen van Gedep. Staten vele statistieke bouwstoffen behelzen, meer en beter dan vroeger, en dat met het decreteren alleen van eene commissie, de zaak der statistiek niet geholpen is. Het aangevoerde nopens de gevraagde opgaven van de commissarissen des Konings, om statistieke bijzonderheden bij de omliggende Burgemeesters te vragen, en waarbij zelfs sommige Burgemeesters zouden zijn voorbijgegaan, is den Minister ten eenemale onbekend, dat dit van gouvernementswege zou zijn uitgegaan.

De veeartsenijschool is ook ter sprake gebragt. Wat is er gedaan tot wering der longziekte; wat is er gedaan om de empirici te weren en de uitoefening der veeartsenijkundige praktijk te bevorderen? Wat het eerste betreft, de wets-voordragt is sedert lange bij den Raad van State, nog voor Kersmis kan die wet bij deze Kamer inkomen. Wat het tweede aangaat, er is geene wet om die empirici te weren, maar gesteld zij ware er, was men dan geholpen? geenszins. Men moet hem nog eenigen tijd laten in het belang van het platte land, waar zich niet altoos veeartsen bevinden, later, als dat getal is toegenomen, zal men de empirici daardoor weren, door hen aan examina te onderwerpen. Maar de Regering moest zich de zaak der longziekte in het groot aantrekken. Er zal, zoo als gezegd is, spoedig eene Policie-wet aangeboden worden, maar in allen geval bevat de wet op de onteigening daaromtrent reeds voorzieningen. Met betrekking tot het onderwerp is niet gehandeld in den geest des Sprekers. Maar die Spreker heeft zijne gedachten daaromtrent niet ontwikkeld; doet hij dat, de Minister zal zich gaarne door overtuiging laten leiden als hij overtuigd wordt dat de zijne voor den geest des Sprekers zal moeten onderdoen. De voordragt omtrent de landbouw-school is zoek geraakt. — Waaruit leidt Spreker dit af? De stand der zaak is deze: de Regering heeft nog niet geantwoord op het verslag, omdat zij daartoe den tijd nog niet heeft gehad, dat is alles. De Regering zal antwoorden en de discussie afwachten.

Er wordt te weinig Subsidie aan bibliotheken gegeven. — Maar is dan het hooge cijfer een kenmerk van hetgeen te dien aanzien gedaan of niet gedaan is?

Er zijn geen Inspecteurs voor de scholen meer. — De Minister gelooft niet dat deze vele resultaten binnen een jaar zouden hebben kunnen leveren en hij is hierin met beleid en beradenheid te werk gegaan.

Over het Instituut, waarvan ook de Heer van Dam gewaagd heeft zal nog wel meer gesproken worden. De Minister zal zijn antwoord bewaren tot dat de overige Sprekers daaromtrent zullen uitgesproken hebben. Misschien zal zijn antwoord de gronden van aanval in gronden van lofuiting veranderen.

De Akademie van Delft wordt bedreigd in haar bestaan. — De beslissing van deze kan nog niet genomen worden, maar dat daarom het onderwijs minder goed zou zijn, daarvan is den Minister geen enkel spoor bekend.

De premien voor de visscherij waren verminderd; wederom een bewijs van achteruitgang, bij den Minister tot bevordering en ondersteuning van nijverheid. — Dat verwijt hangt geheel zamen met een verschil dat tusschen dien Spreker en den Minister bestaat. De Spr. is een voorstander van bescherming, de Minister niet, en dat verklaart geheel de verscheidenheid van maatregelen. De Minister wil vrije, zelfstandige krachts-ontwikkeling, gelijkheid van regten, geen monopolie, geen privilegie en hij geeft Spr. de verzekering, dat hij in dat stelsel voort zal gaan door afschaffing van bescherming, zoo niet op eenmaal, dan langzamerhand, gelijk in deze zaak ook het geval is.

Een laatste verwijt aan den Minister door den Heer Gevers gerigt; hij mag wel zeggen een vuurpijl door dien Spr. ten slotte afgestoken, was het gezegde omtrent de Londensche Tentoonstelling. Daar was niets voor gedaan. Dat is onjuist. Er is dezerzijds gezorgd voor eene Commissie, die is in het bezit van gelden gesteld; werklieden en werkbazen zijn onder behoorlijk geleide daarheen gezonden waaraan zich particulieren hebben aangesloten. — Maar de Spr. had verlangd dat de Minister van Binnenl. Zaken had te weeg moeten brengen dat onze nijverheid niet een hoekje maar eene ruime plaats hadde ingenomen. Die eisch is eene onmogelijkheid. Meent die Spr. dan, dat als er eenige artikelen van onze nijverheid meer waren geweest, dat het beeld onzer industrie zich grooter en grootscher hadde vertoond? Als wij niet met hooge eer op de Tentoonstelling te Londen waren vertegenwoordigd, dan ligt dit vooreerst daarin, dat onze roeping voor fabriekmatige nijverheid of beter gezegd, voor eigenlijke kunstvlijt, niet zoo groot schijnt als van andere landen, maar ten tweede, en vooral dat wij inderdaad daarin bij andere landen ten achteren zijn in kunst en energie. Of dat nu door de bemoeijingen der Regering kan worden verholpen is zeer betwijfelbaar; veel meer waarschijnlijk komt het den Minister voor, dat de Natie zelve oplettend moet zijn op de voortschreden van het buitenland.

De Minister meent hiermede de voornaamste *algemeene* bedenkingen van den Heer Gevers beantwoord te hebben. De spreker uit Amsterdam (de Heer van Hall) heeft gezegd niet te willen treden in staatkundige polemiek. Als die Spreker dat bedoelde in den zin die den Heer Groen daaraan gewoonlijk hecht, dan is hij hem daarvoor zeer dankbaar: want die wil inderdaad een

politieke cursus openen en het is meer dan te betwijfelen of daarvoor hier de plaats zij. De Heer Groen heeft zich beklaagd dat men hem telkens tegenwerpt dat het nu de geschikte tijd niet is voor dergelijke polemiek; bij elke gelegenheid voerde men hem dat nog te gemoet. Maar de Minister moet toch zeggen, dat als men zich herinnert wat in de laatste jaren door den Heer Groen is gesproken en gedrukt en men voegt dat zamen in uren en bladzijden, of het dan niet blijkt dat hem dat *nu* telkens is vergund. Den Minister is althans geen redenaar bekend, zoo rijk, zoo vrijgevig in politieke discussien als de Heer Groen. Maar er is ook een eind aan redekaveling; het Gouvernement moet wenschen dat er gehandeld, besloten wordt, en dat besluit van de Kamer is de handeling.

Nog meer genoegen heeft de Minister gesmaakt in hetgeen de Heer van Hall verder heeft gezegd, want het was voor hem de bevestiging van een woord voor twee jaren reeds door den Minister gesproken. Hij heeft toen toch gezegd dat hij meende dat het Gouvernement homogeen was met de Kamer. Heden heeft de Heer van Hall dat zelfde woord gezegd en daardoor verkrijgt die verzekering eene dubbele eene driedubbele waarde. De Heer van Hall heeft toch verzekerd, dat de overgroote meerderheid der Kamer (hij zonderde slechts 3 leden uit) niet alleen verwantschapt was met het Gouvernement, maar hij ging verder en zeide dat die overgroote meerderheid met het Gouvernement was vereenzelvigd. Die uitdrukking van den Heer van Hall heeft hem genoegen gedaan, en inderdaad, het Gouvernement kan noch van de meerderheid der Kamer, noch van eenig lid in het bijzonder iets meer iets beters verlangen of verwachten. Wel heeft die Spreker zijn gezegde van het vorige jaar, dat de Minister van Binnenl. Zaken de duurste Minister was, nog niet kunnen opgeven met het oog op het cijfer der begrooting, maar de Minister schaamt zich dien naam niet, hij zal nooit schromen sommen op de begrooting te brengen, waar de dienst dit eischt, en er te gelijk met zuinigheid gebruik van maken. Overigens verwijst hij den Spreker naar den staat aan het slot der Memorie van Toelichting voorkomende, en als de Heer van Hall dan met zijn vlug finantieel oog op den staat een blik zal slaan, zal hij tevens zien, dat zucht tot zuinig beheer, ook haar voorwaarde en rigtsnoer is.

Over de wet op het Onderwijs heeft de Heer van Dam gesproken gelijk mede over het Instituut. Hij wenscht aangaande het eerste eenige transitoire bepalingen. Over een en ander zal de Minister spreken als dat onderwerp door meerderen, ter juister plaatse zal zijn behandeld. Een enkel woord echter over sommige opmerkingen. In Gelderland wordt de wet van 1806 niet nageleefd en de Spreker zeide dat met het oog op de bijzondere scholen. Even als vroeger moet de Minister verzoeken, dat men hem de gevallen aanduide en hij zal onderzoek en regt doen. Maar als de Spreker de strengste naleving der wet wil in de tegenwoordige omstandigheden, dan verschilt de Minister met hem van zienswijze. Ik geloof niet, dat het *nu* de tijd is om eene zeer strenge naleving dier wet met al de verordeningen daarop gebaseerd te verlangen.